33ste jaar. — Nrs 110-112. Zaterdag 18 September 1886.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

Drie maal per week **6** francs per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, 18 SEPTEMBER.

Van alles wat.

Verleden jaar droegen de afgevaardigden van Nyvel, de heeren Dumont en consoorten, een wetsontwerp voor om den landbouw en den inlandschen veehandel wat te beveordeelen. Klaar gelijk twee en twee vier is, deden zij uit het voorbeeld van Frankryk en Duitschland voorkomen, dat hierom de mondbehoeften niet zouden opslaan, dat het de vreemdeling was die de lasten, die zij voordroegen, zonde betalen ; dat de kleine man noch in stad noch in dorp er door zonde lijden, enz., enz. Het deed evenwel niets ter zake. Nogmaals eenstemmig hieven al de liberale bladen het noodgeschreeuw aan, dat men het volk uit de stad ging uithongeren, dat het voorstel van de afgevaardigden van Nyvel eene bloedwet was en God weet wat nog al.

Doch zie, het geluk wil treffen ; eenige dagen nadien wil de minister van oorlog M. Pontus, een deel nieuwe geweren hebben, en van den vrijhandel, door al de liberalen aangepredikt, gebruik makende, zich in den vreemde, omdat hij ze daar beterkoop vindt, bevoorraden. Wat doen onze liberalen ? Zeggen zij nu ook dat, even gelijk onze beenhouwers en onze bakkers hun vee en hun graan, de minister zijn wapens in den vreemde moet gaan halen zoo hij ze daar beterkoop kan koopen ? Dat het minste het beste is ?.. Oh neen ! In het eerste geval gold het boeren en handelaars die om zoo te zeggen allen katholiek zijn, thans geldt het eene nijverheid waarvan de grootste hoop liberalen zijn ! En dit verandert de kwestie. Aanstonds dan ook staat een liberale afgevaardigde in de Kamers op, en vraagt dat de minister zich in den lande bevoorrade, zelfs al moest het wat meer kosten : de nijverheid, zegt hij, heeft alreeds genoeg geleden, ginz de minister nu om zijne zaken nog niet buitensland. En al de liberale bladen stemmen met hem meê, alsof de boeren en de veehandelaars geene belgen, de geweernijveraars alleen vaderlanders waren.

Andere gevallen van den zelfden aard, zonden wij nog met den hoop kunnen aanhalen, doch het zou ons te verre leiden. Overigens, uit hetgeen wij reeds gezegd hebben, blijkt al genoeg wat de liberalen in den zin hebben : alles uitjouwen, uitschelden, beliegen en belasteren wat katholiek is of wat de katholieken doen, hoe voortreffelijk, hoe onberispelijk het ook zij ; integendeel, alles voor goed, onberispelijk, opperbest houden wat liberaal is, of wat de liberalen mogen uitdenken, hoe slecht, hoe hatelijk, hoe onrechtvaardig en hoe deloyaal het ook weze.

Bijgevolg, katholieken, laat ons altijd wat op onze hoede zijn, krachtdadig de handen ineen slaan en alles doen wat in onze macht is om onze katholieke bestuurders toch maar zoolang mogelijk aan het bewind te houden !

Uit hetgene voorgaat toch, even als uit zooveel andere dingen, waarvan wij dagelijks van den kant der liberalen getuige zijn, kunnen wij wijs worden wat ons te wachten staat, zoo de liberalen andermaal aan het roer der zaken moeten komen. Meer dan ooit zal dan waarheid zijn : alles, alles voor de liberalen ! niets, niets, volstrekt niets voor de katholieken !

Dwingelandij en betalen zal dan ons eenig aandeel zijn !

***

Het tongersch geuzenblad zou gaarne de religieuzen uit de hospitalen drijven om ze door wereldlijke ziekendienesters te vervangen. Wij hebben al menigmaal voorbeelden aangebaald die toonen wat er omgaat in de gestichten, waar de zieken gediend en verzorgd worden door betaalde meisjes, geure bal-masqué.

Ziehier eenen brief geschreven door M. Paul Delangle, oud ziekedienaar in het St-Anna-gesticht te Parys.

Deze bediende, een vurig katholiek, trad den 28 november 1885 in bediening in voornoemd zinneloozengesticht dat onder 't bestuur staat van Dr Magnan, vrijmetselaar en hoofd der logie *de la Glacière*.

De eerste dagen ging het goed en kon de man in 't geheim naar de kerk gaan. Maar met Kersmis moest hij verlof vragen om de H. Mis bij te wonen en ter kommunie te gaan. Dat was voldoende : van dan af werd hij vervolgd, beleedigd, als kwezelaar, *calotin* en andere lieve dingen uitgescholden.

En toch zag Delangle in het gesticht de zieken slaan, de kinderen stampen, aan grijsaards hun kussen op het hoofd binden om hun het schreeuwen te beletten. Hij zag zelf een bezemstek stuk slagen op den rug van arme zinneloozen. Dat was allemaal goed ; maar zijne kristelijke plichten vervullen, dat was immers een onvergeeflijke zonde ?

Delangle verdroeg echter alles geduldig. Doch de kruik gaat zoolang te water tot zij overloopt : dat moest hij hem ook gebeuren.

Op zekeren nacht bevond hij zich wakend aan het sterfbed van een zinneloze. Eensklaps kreeg de arme man het verstand weêr en bad hem om een priester te halen. Het was laat om nog al de formaliteitente vervullen, door de verwerdelijkers uitgevonden om de zieken zonder de hulp van den godsdienst te doen sterven. Hij sprak den stervende eenige woorden van moed toe en liet hem een kruisbeeld kussen.

Deze misdaad (!!?) werd gezien, en dokter Magnan gaf den moedigen ziekendienaar twee maanden huisarrest, wegens *aanslag op de vrijheid van geweten....*

Toen kon Delangle het niet meer uithouden en gaf zijn ontslag. Walgend verliet hij dit huis, waar zulke schandalen gebeuren onder het vaderlijk oog van de prefektuur der Seine

Zieclaar die verwereldlijking. Wij geven haar ter overweging aan al wie nog een greintje gezond verstand bezit, wie nog een greintje medelijden en eergevoel in het hart heeft.

***

Hebt gij nooit de wonderbare overeenkomst der liberalen bemerkt in hunnen strijd tegen de Kerk ? Zij zijn allen eens. Hoe komt dit ? Het liberalismus is als eene reusachtige machine, waar honderden wielen in draaien ; alle zijn in beweging om *een werk* uit te maken. Wie geeft er den eersten schok waardoor alles roert ? Waar is de ziel die de beweging geeft ?

De ziel der liberale bewegingen is de vrijmetselarij, welker tusschenkomst in 's lands zaken krachtdadig geworden is, bijzonderlijk sedert den 24 juni 1854, toen grootmeester Verhaegen en redenaar Bourlard, in eene vergadering gehouden te Brussel, die goddelooze maatschappij aanmoedigden om zich te stellen aan het geheide der politiek in België. De vrijmetselaars zeggen openlijk dat *het liberalismus en de vrijmetselarij maar eene en dezelfde zaak uitmaken.*

De vrijmetselaar Emile Grisar, in eene redevoering uitgesproken in de loge van Antwerpen, zegde, reeds in 1845, dat « de vrijmetselarij een » reus was met duizende hoofden en honderd » duizend armen, een machtig werktuig van » voornitgang ; dat zij bestemd was om het leven » te geven aan de liberale gedachten, en dat zij, » door het verspreiden van het liberalismus, de » voorloopster moest zijn van den volksgeest die » gedurig aanwint. » Hij voegde erbij : « De » vrijmetselarij is bloeiend, ons leger breidt zich » dagelijks meer en meer uit, onze armen vermenigvuldigen, en welhaast zullen wij het land » in eene broederlijke omhelzing omvademen.... » Wij zullen het liberalismus zijn ; wij zullen zijn » gedacht, zijne ziel, zijn leven zijn. » De Godverloochenende grootmeester Verhaegen, zegde in 1848 : « Herinnert u den tijd op welken het » liberalismus nog niet bestond als partij. Dank » aan onze pogingen, is het liberalismus eene » groote macht geworden... Wij hebben ons doel » bereikt *want indien de liberale opinie zegeviert,* » *'t is aan de metselarij dat zij deze zegepraal* » *verschuldigd zal zijn.* »

De fransche vrijmetselaar Eugène Sue, een der zedeloosste schrijvers die ooit bestaan hebben, en aan wien de loge van Brussel eene gouden medalie en de loge van Antwerpen eene gouden pen ten geschenke gaven, antwoordende aan eene afvaardiging van belgische vrijmetselaars, zegde : « Dank aan den invloed, dien de metselaarsloges » in België bekomen, zijn deze aan het hoofd der » liberale partij geraakt. »

De eenvoudige liberalen denken dat al de groote maatschappelijke kwesties voorgesteld en onderzocht en beslist worden enkel door hunne eigene partij ; zij zijn zoo grootelijks bedrogen ! Wanneer de liberalen aan het bestuur van het land zijn, ontvangen zij de bevelen der loges waar alles eerst beraamd wordt met eene helsche behendigheid. In de vergadering van 24 juni 1854, sprak Bourlard deze merkweerdige woorden, die de onafhankelijkheid en de slavernij der liberalen jegens de loges klaarlijk aanduiden :

« Al wat betreft heeft op de samenstelling, op » het bestaan, op het leven van een land, dat alles » behoort eerst en vooraal aan ons toe, aan ons, » vrijmetselaars. Aan mij, metselaar, het onderwijs » van het volk te regelen ! Aan mij, de zaak van » liefdadigheid ! Aan mij alle groote kwesties van » politieke grondstelsels ! »

En sedert dien tijd zijn de bijzonderste logies onophoudelijk bezig met deze vraagstukken, onder andere over het kosteloos, verplichtend en wereldlijk onderwijs, over de afschaffing der wet nopens de vrijstelling der geestelijken in zake van krijgsdienst, enz.

Als sedert dien ook dat die kwestien deel maken van het programma der liberalen. Gij ziet, dit alles komt van de loges.

Nu, wat bewogt de vrijmetselarij ?

Aan die vraag zullen wij niet antwoorden ; dit laten wij aan eenen man die zijn gansche leven lang de oppermeester was van de vrijmetselaars, aan hem wiens woorden als heveden aanschouwd waren door al de loges der geheele wereld, aan den vermaarden Mazzini.

Zoo lezen wij in het verdienstelijk werk van Cretineau-Joly : *L'Eglise romaine en face de la révolution.* Het is Mazzini die spreekt :

« Ons laatste doel is dit van Voltaire en van de » fransche omwenteling : *de aanhoudende bewerking tot het uitroeien van het katholicismus en* » *zelfs van het christene denkbeeld.* Houdt het oog » op wat te Rome geheurt, spant alle mogelijke » middelen in om het papengebroed in ongunst » bij het volk te brengen en verachtelijk te » maken. »

« Tegen Rome alleen moeten wij samenzweeren : » bedienen wij ons daartoe in toevallen, trekken » wij nut uit alle gebeurtenissen. »

« Laten wij ons nooit omkoopen, wij hebben » in onzen raad vastgesteld *dat wij geen christen* » *meer willen zijn. Verspreiden wij dus de ondeugd* » *onder het volk.* Dat de ondeugd de vijf zinnen » der menigte doordringe. *Maak bederven harten* » *en gij zult geene katholieken meer hebben.* »

« Dat de uitgelezensten het venijn insorpen. » *Het voorzichtigste is dat men een zijn huis zou* » *af te zenden*, hem de gewoonte ervan te doen » verliezen. Door neiging en karakter is hij » genoeg aangedreven om de zorgen des huishoudens te ontvluchten, en goedkoope vermaken even als verboden genegenis na te jagen. Hij vindt smaak in de lange gesprekken der herberg en in de ledige uren die hij in de muziekbeesten en schouwburgen slijt. Sleept » hem mede ; verleidt hem ; *leert hem zijnen* » *dagelijksche arbeid allengsk ens ma de werden.* »

« Het bijzonderste is, het zedenbederf in 't » groot te ondernemen. Om het katholicismus uit » te roeien moet men eerst, wordt er gezegd, de » vrouw afschaffen. Ja, maar, vermits wij de » vrouw niet kunnen afschaffen, zoo moeten wij » ze bederven. De beste priem om de Kerk aan » het hert te raken, is het zedenbederf. »

Dit zijn uittreksels uit het geheime onderricht aan de *apprentis* of loge.

In hetzelfde onderricht van Mazzini vindt men nog de volgende vermaning :

« De priesters zijn vertrouwelijk ; schilder ze » af als waantrouwig en valsch... Wij moeten de » macht der priesters uittelloos en belachelijk » maken. *Een [illegible] en* » zekere huizen op eene listige wijze geworpen, » opdat het vandaar in de herbergen en van de » herbergen op de straat komt. — *[illegible]* » *kan [illegible] mensch [illegible]* Is er een priester » die eene openbare plaats bekleedt, ontringt » hem met alle mogelijke listen ; geeft hem zulk » eenen slechten naam, dat de kinderen en de » oude vrouwen, wanneer zij van hem hooren » spreken, sidderen en beven. Doet hem aanzien » als wreed en bloeddorstig ; en, om uw gezegde » te bevestigen, vertelt de eene of de andere » barbaarsche eenvoudaad als door hem gepleegd, » en doet dit verhaal op zulk eene wijze dat » eenieder die geleurtenis in het geheugen » behouden kan. Schrijft het voorzichtiglijk in » een dagblad dat men aan het volk te lezen » geeft, en er zal geen ander bewijs noodig zijn » om het gezegde te staven. »

« Laat aan de priesters geloven, » zegt verders Mazzini aan zijne buezemvrienden, « dat gij aan » hunne afgoderij niet zult raken. De Roomsche » Kerk heeft eene pracht die haar nuttig is, en » luisterijke praalvertoonen die de bewondering » van kinderen en vrouwen opwekken. Bederft » die zaken nog voor eenige jaren, opdat het » volk daar nog een tijdverdrijf en een soort van » schouwspel in vinde. Intusschen zult gij » andere vermaken beraamd hebben ! »

Zieclaar het programma der vrijmetselarij, uitgedacht en voorgedragen door haar opperhoofd Mazzini. Dit programma is aanveerd, en met eerbied, door het liberalismus, welk het overal in het werk heeft gesteld.

Om des te beter hare werkingen te duiken, verschijnt de metselarij nooit ten vollen dage.

In haren schoot vormt zij mannen die zij onder eenen anderen naam uitzendt, en die, met haren geest bezield, slechts hare beveelen uitvoeren.

Zoo heeft men de maatschappij der solidairen, de liberale kringen, den onderrichtsbond *ligue de l'enseignement* ; Al wie zich bij de metselarij inlijft, doet afstand van zijnen eigen wil. Hij behoort zich zelven niet meer toe, hij wordt de slaaf van de loge, en verplicht zich geen enkel woord te reppen over al wat hij hoort of ziet in de vergaderingen.

Vooraleer een aangebodene metselaar in de loge aanveerd wordt, moet hij den eed alleggen, bij den grooten bouwmeester, zoo noemen zij den Schepper van het heelal, maar dien zij niet als God aanzien, van nooit de geheimen, de kentteekens, de aanrakingen, de woorden, de leerstelsels en de gebruiken der metselarij bekend te maken : « Ik verbind mij, zegt hij, aan de » volgende straf, bijaldien ik mijnen eed afbreek ; » dat men mijne lippen met een gloeiend ijzer » doorsteke, dat men mijne hand afkappe, dat » men mijne tong uittrekke, dat men mijne keel » afsnijde, dat mijn lijk opgehangen worde in » eene loge, dat men het verbrande, en dat de » asch ervan op straat gesmeten worde ! »

Wee den metselaar die aan zijnen eed niet getrouw blijft ! Hij zal eerst of laatst de straf ondergaan, want de metselarij is machtig en hare armen omvatten de geheele wereld. Waar de ongelukkige ook zal vluchten, daar zeker zal hij vervolgd worden, en zijne boete betalen.

Men weet dat de vrijmetselarij en al de geheime societeiten van denzelfden aard, gedoemd zijn geweest door de Pausen, en dat hare aanhangers in den ban van de heilige Kerk geslagen zijn ; zoodat zij geen deel meer hebben kunnen in de gemeenschap der Heiligen, noch de Sacramenten mogen ontvangen, tenzij op voorwaarde dat zij vooraf verzaken aan hunne dolingen, de secte verloochenen en de verergernis herstellen.

(*Vrijheid*).

Stads- & provincie nieuws.

't Is alweer zoo !

De *Mosaïque* maakt de uitslagen bekend van den algemeenen wedstrijd van 1886 tusschen de atheneums en gepatroneerde collegen van het land. Wij mellden hier de namen der beerlingen van onze provincie die prijs behaald hebben.

Atheneums en Collegen.

WEDSTRIJDEN IN DE LATINSCHE TAAL.

[illegible]

1e Eermeldingen : M. Arthur Vandenhove, leerling van het gepatroneerd college van St-Truiden, 80 punten op 100.

WEDSTRIJDEN IN DE FRANSCHE TAAL.

[illegible]

2 Accessit : M. Arthur V. [illegible] van Broeck van St-Truiden, leerling van het atheneum van Hasselt, 70 punten op 100.

WEDSTRIJD IN DE NEDERLANDSCHE

Latijnsche rhetorika.

1ste Prijs : M. Arthur Van de Weyer, leerling van het gepatroneerd college van St-Truiden, 87 punten op 100.

2e Prijs : M. Antoon Dierosse, leerling van het gepatroneerd college van St-Truiden, 85 punten op 100.

PROFESSIONNELLE AFDEELING. (WETENSCHAPPELIJKE AFDEELING.)

4e Accessit : M. Leopold Vanhaeren van St-Truiden, leerling van het atheneum van Hasselt, 70 punten op 100.

BIJZONDERE WEDSTRIJD IN DE VLAAMSCHE TAAL

Latijnsche rhetorika.

1ste Eermeldingen : M. Arthur Van de Weyer, leerling van het gepatroneerd college van St-Truiden, 89 punten op 100.

Vierde Latijnsche klas.

1e Accessit : M. Frans Eiten, leerling van het gepatroneerd college van St Truiden, 76 punten op 100.

2e Eermeldingen : M. Antoon Vandenhove, leerling van het gepatroneerd college van St-Truiden, 60 punten op 100.

De Wees van St-Villeret

Naar het Fransch van ROGER DOMBRÉA.

(1ste VERVOLG.)

TWEEDE HOOFDSTUK.

Toen Job zeven jaar was, kwam hij op de groote school, dat wil zeggen de school van St-Villeret, waar een bovenmeester was.

Bij die gelegenheid ging de assessor naar Toinette. Het kind moet werken en ik wil weten wat hij uitvoert ; daarom, voegde hij er eenigzins aarzelend bij, moet ge hem eens in de week bij mij sturen om zijne schriften te laten zien.

Dat bevel van zijnen voogd moest Job, meer dan tot nu het geval was geweest, in betrekking met de weduwe van den rechter brengen. Deze was, evenals alle vrouwen van St-Villeret, sedert het ongeluk der familie Laurinot, eene levendige belangstelling in het lot van Job gaan koesteren.

Het genoegen dat de menschen er in hebben om te laten zien dat ze teerhartig zijn, was voor een groot deel de oorzaak van de toegenegenheid dier brave vrouwen, en zonder het zich zelven te bekennen, scheelde het bitter weinig of ze maakten er Job een verwyt van, dat hij zoo weinig medelijden verdiende.

Maar was het dan ook wel passend, dat een kind, in rouw geboren, zoo vroolijk was ? Want vroolijk was hij, onze Job, en zelfs de school, die kwelling van onze kindsche jaren, was eene bron van vreugde voor hem. Hij was de eerste in zijne klas en kende de ellende der luien : verzuimde plichten niet. Als hij straf had, iets wat hem nog al dikwijls overkwam, was dat voor de eene of andere guitenstreek, of eenen stamp, welke wat al te onzacht was aangekomen. In die beide gevallen vond hij dat het plezier, dat hij zichzelf verschaft had, niet te duur was betaald door de straf, hem door zijnen meester opgelegd. Deze levenslust moest bij de moeder van Henry ten voordeele van Job pleiten.

— Die kleine jongen is alleraardigst, ge houdt van hem als ge hem maar aankijkt, zei ze eindelijk tegen haren zoon. Hij heeft sprekende oogen en weet zich van zijne beenen te bedienen ; elken keer dat hij komt, bewijst hij mij kleine diensten. En onze oude dame voegde er in stilte bij : Hij zal geen dommer worden.

Eenige jaren verstreken. Plotseling werd Toinette ziek en stierf.

De weduwe van den rechter was de eerste, die naar de Chaumière ging. Job schreidde bij het lijk van zijne oude bloedverwante en mejufvrouw Henry had heel wat te stellen, voorzeer in slaagde hem mee naar huis te nemen.

— Wij zullen hem bij ons houden, zei ze tegen haren zoon, met eene haast welke hare buurvrouwen zeer verbaasd zou hebben doen staan.

— Voorloopig ja.

Dat korte antwoord van den assessor, die elken dag stiller werd, voldeed haar maar half ; want de gedachte, om in haar huis den vroolijken Job te hebben, die zoo verstandig en zoo vlug was, lachte haar zeer toe.

Job was de eenige erfgenaam van Toinette.

Het duurde niet lang of de erfenis werd eene bron van verrassingen en geheimzinnige verhalen voor de bewoners van St-Villeret. Toinette liet eenige meubelen en vier duizend frank in goede schuldbrieven na, welke met eenen akker haar kleine erfdeel uitmaakten. Aan geld werd er maar heel weinig gevonden, en dit was iets dat veel verwondering baarde, want in die dagen had gewoonlijk een mensch op leeftijd, die nog eenig gevoel van eigenwaarde bezat, een aardig duitje aan goudstukken of dikke daalders verborgen onder eenen hoop oude vodden of in eene oude kous. Maar hoe men ook zocht, men vond niets.

Toen de lente kwam, dacht de assessor, die gaarne de Chaumière bij de steengroeven wilde verhuren, eraan, om de muren eens op nieuw te laten witten. Hij moest toen eenige meubelen verplaatsen, onder anderen eene kas, waarop een paar oude potten stonden. De eerste die hij wilde wegnemen scheen wel van hood en aan de oude kas gestoldeerd te zijn. Hij moest hem met beide handen aanvatten. De pot was al half gebersten en juist op het oogenblik, dat hij er in slaagde om hem op te pakken, kwam er een regen van zilver op zijn hoofd en daarna op den vloer neder, welke er geheel mede bedekt werd.

Als de menschen uit St-Villeret, die ons deze oude geschiedenis vertelden, aan dit gedeelte van hun verhaal waren gekomen, lieten ze nooit na te vertellen, dat het in den tijd der katzen was, in den tijd waarin het geld veel waard was, en men voor een pond kalfsvlesch twee katzen, voor een pond boter er vier betaalde. En dat was nog niet alles, voegden zij er bij, terwijl ze dan geheimzinnig zachter spraken en eene kleine pooze opbielden ; maar de andere zes potten waren tot op den rand vol kreutzers, katzen, stukken van vijf en zes kreutzers, kleine en dikke daalders, maar goudstukken waren er niet te vinden. Men zei wel :

Ze zullen nog wel ergens elders te vinden zijn, maar hoe men ook zocht, men vond niets

Was het Toinette, waren het de Laurinot's, die er dat geld in gestopt hadden ? Niemand kon het met zekerheid zeggen : maar wel waren de vrouwen uit St-Villeret er meer dan zeker van, dat er ergens in de Chaumière een groote pot maar ditmaal vol goudstukken, verborgen was.

De erfgenaam van dien schat, mennden diezelfde vrouwen, verdiende meer den naam van Cresus dan dien van Job. Cresus, net als die oude man, die ergens in een dorp gestorven was en zooveel goudstukken aan zijne erfgenamen had nagelaten, dat van dat oogenblik zijn naam Cresus een ontzettend rijk man beteekent.

De vrouwen van St-Villeret kenden in dien tijd geene geschiedenis, maar ze konden des te beter naaien, breien, spinnen, op het land werken en voor hun huishouden zorgen. Nu kennen hunne kleindochters geschiedenis, maar ze kunnen niet wat hunne grootmoeders konden. Wat zou wel het beste zijn voor het geluk der vrouwen uit St-Villeret en voor dat hunner huisgezinnen ?...

Maar laten wij eens onzien naar onzen kleinen Job, voortaan de rijke Job, Job de Cresus.

Op het eerste oogenblik was het wonderlijk, dat hij daar bij de rechtersvrouw in huis was ; zijn vroolijke en heldere lach wekte de echoes uit het oude huis uit hunnen langen slaap en riep eenen glimlach op de lippen van mevrouw Henry.

Als het kind, wanneer het uit school kwam, haar een stuk brood vroeg, zeide zij : kom, kom, ik heb wat werk voor u klaar ; ge kunt terwijl ge aan den gang zijt, uw brood eten.

Job glimlachte ; het was zoo wonderlijk, dat hij niets dan brood kreeg.

De assessor sloeg in stilte de kleine tooneeltjes gade. Ach, mompelde hij, terwijl hij zijne pijp voor den dag haalde, ach, als ik mij er maar in had weten te schikken. Maar ik had dien opgeruimden aard van Job niet.

De brave Jean zuchtte, hij dacht aan den eenzamen ouderdom, dien hij zich bereid had, door niet te trouwen.

DERDE HOOFDSTUK.

Het leven te Villeret was eentoonig. Er waren toen nog geene spoorlanen, geene toeristen, en de dagdaden kwamen er maar eens in de week. En daarom maakten dan ook de dood van Toinette de geheimzinnige erfenis van Job en zijn verblijf bij de familie Henry, gedurende geruimen tijd den inhoud van bijna alle gesprekken uit. Bij de bron, in de melkerij, 's morgens en 's avonds, besprak men die gebeurtenissen en sierde ze op tot dat eene andere ze opvolgde en nog in veel hooger mate de nieuwsgierigheid der vrouwen van St-Villeret opwekte.

Eene jonge vrouw, vergezeld door een klein meisje, beiden in zwaren rouw, waren te St-Villeret aangekomen, waar ze den dag hadden doorgebracht. De wagen waarmede ze waren gekomen werd bestuurd door eenen goedemoeden voerman, die weinig babbelde, en dat was zijn minste gebrek niet... Noch de listige vragen van den waard uit den Hert, noch het glas wijn dat die vragen vergezelde, waren er in geslaagd, om de tong van den zwijgenden koetsier los te maken. De twee vreemde dames hadden geheel St-Villeret bekeken en waren eindelijk naar een groepje vrouwen gegaan, die bezig waren met hennep braken.

— Bij wien moet ik zijn, voegde de vreemde dame, om te weten of dat dichte huisje aan het begin van het dorp te huur is ?

Bij den assessor, bij de vrouw van den rechter, waren de antwoorden, die door elkander uit aller mond tegelijkertijd klonken.

Daarna keek ieder van de vrouwen haren buur aan met eenen blik, die uitdrukte hoe ze wenschte dat deze de vraag deed, welke ze zelf niet goed wist uit te brengen.

— Het is wel een aligedegen huisje voor... vrouwen alleen in te wonen, zeide eindelijk eene, die wat moediger of wat nieuwsgieriger was dan de anderen.

Zonder op die zijdelingsche vraag te antwoorden, vroeg de onbekende of een van de kleine meisjes, die daar speelden, haar niet kon brengen bij mijnheer den assessor of bij mevrouw de weduwe van den rechter.

— Ja, meesterwoi... gallouw ? ... jij ge moet [illegible] bringen. Kom, Louise, [illegible] waar de assessor woont, antwoordde [illegible] vrouw, die wel wat beter was dat al hare [illegible] om de vreemde aan het praten te krijgen, schiplatenk hadden geleden.

De dame bedankte de vrouwen vriendelijk en volgde haastig de kleine Louise.

Wie was die dame van daan ? Wat ging ze bij [illegible] doen ?

De assessor, die [illegible] avond ondervraagd werd, wist het stilzwijgen over de onbekende en hare plannen te bewaren, maar eenige